

БУРЯДАЙ ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Советэй, Министруудэй Советэй орган

Киевтэ баярай заседани болобо

КИЕВ, декабриин 23. (ТАСС). Совет Украинин 50 жэлэй ойдо зоруулагдана. Украинин Коммунист партиин Центральна Комитетэй, Украинин ССР-эй Верховно Советэй баярай заседани Киевтэ Октябрьска соёлгой ордон соо мүнөөдэр болоо.

ОКТАБРИИН РЕВОЛЮЦИИН ОРДЕНТО!

Россин Совет Федеративна Социалис Республикыи Октябрьин Революциин орденээр шагнаха гэгээн СССР-эй Верховно Советэй Президумай Указын хүн бүхэн омог дүүрэн уншаба. Эдэ үдэрнүүдтэ «россиянин», «би Россиян хүн» гэгээн үгэнүүд Россин республикын олон үндэһэ яһатанай хэлэн дээрэ шэнэ хүсэтэйгөөр эсэлэнэ. Тэрэ тоодо Бурядай АССР-эй ажалшадшы сэдхэхэлэ ханан, энэ мэдээсэлые угтан абаа.

Манай ороной олон республикануудай дундаһаа түрүүлэн нимэ ехэ хүндэ хайрада Россин Федерациин хүртэһэниинь юрын ушар бэшэ юм. Россин худалмэришэн ангин, ажалша таряашадай худалмэришэн, һүүлээрнэ тэдэнэй ажилһан Октябрьин революци түүхын хуанда алтан үзэгүүдээр бэлгэдэжэ, эрхэ сүлөөгэй, зол жаргалтай түлөө нангин тэмсэлэй бодото үльгэр жэшээ боложо, мүлжэгдэгшэ ангинуудые, ажалша хунуудые урлалан, дэлхэй дүүрэн суурьтан байһаар. Тийхэдэ Россин ажалшад Коммунист партиингаа хүтэлбэри дор олонациональна совет социалис гүрэн байгуулжа, национальна асуудалые түүхэдэ түрүүшынхэ тон зүбөөр шиндхэ һэн, манай орондо социализм байгуулаа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ үзэгдөө дуудлагүй баатаршалга гаргаа, мүн мүнөө манай орондо коммунист общество байгуулха хэрэгтэ элнтэ ехэ габьяа гаргана байна. Эдэ ехэ баатар габьяануудайнгаа түлөө Россин ажалшад нимэ ордендо хүртэбэ гэшэ.

Октябрьин Революциин орденээр шагнаһан ушар Россин республикыи фабрика, заводуудай, колхоз, совхозуудай олон миллион ажалшадтай, эрдэмтэд болон соёл культурын худалмэрилэгшэдтай амал хэрэгнэ үндэрөөр эсгэлһэнэй, коммунизм байгуулха нийтмнай хэрэгтэ эдэнэй оруулжа байһан ехэ хубитые мэдэрһэнэй гэшэ мүн. Россин ажалшад алдарт Октябрьин 50 жэлэй ойе амжалта түгсөөр угтаа. Мүнөө ажахын, соёл культурын халбары бүхэндэ эрхим үрө дүнгүүдтэ туйлажа, энэ жэлые түгсэхэжэ байна.

Россин ажалшадтай ажалай энэ баатаршалгада Бурядай республикын худалмэришэн ангин, колхозно таряашадай, интеллигенциин хубита бии. Буряад арад агууехэ ород арадай, манай ороной бусад олон үндэһэ яһатанай үнэн сэдхэхэлэй туһаламжаар социализмын үргэн харгыда гарана. Түгсэ хүлжэнги экономикотой, соёл культуратай социалис наци болон хүгөө. Мүнөө манай орон дотор коммунизмын материално-техническэ үндэһэ һуури байгуулха бүтэдэ нийтын хэрэгтэ туһа нэмэрээ эдэбхитэйгээр оруулжа байһаар. 1967 оной түсэб, уялганууд ажахын бухы халбаринуудаар дүүргэгдэхээр, үлүүлэн дүүргэгдэхээр хараалагдана. Энээндэ табан жэлэй түсэбтэ болоорһон үрн дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн социалис мурьсөөн горитойхон түлхэн үгэбэ. Ажал хэрэгэймнай эдэ бухы амжалта, илалтанууд бидэ бүгэдэниин омог балраар халлана.

Октябрьин Революциин ордендо Россин хүртэхэдэ, мүн шинэинше, нүхэр уншаха, габьяа тэмдэглэгдэбэ гэшэ. Совет арад, Совет правительство Бурядай республикын малшан, механизатор, худалмэришэн ба эрдэмтэн бүхэнэй габьяата ажалай түлөө, совет арадга алба хэжэ байһан танай алтан гарайтнай, оюун ухаанайтнай ариун байхан аша үрын түлөө баяр хүргэнэ.

Энэ үндэр дээдын шагнал хайрадань харюу болгон, ажал хэрэгтэ улам урагшатай, бүтэсэтэй болгохо гэшэ ажалша хүн бүхэнэй нэрэ хүндын хэрэг. Энэ талаар хэхэ, бүтэхэ юумэмнай ехэ. Эдэ үдэрнүүдтэ аймаг, район бүхэндэ коммунистуудай түлөөлөгшэдэй ехэ хуралдаанууд боложо, арадай ажахые үгжөөжэ табан жэлэй түсэбтэ амжалтатайгаар дүүргэхэ готорхой хэмжээнүүд хараалагдаба. Партиин организацинуудай хүтэлбэри дор эдэ хэмжээ ябуулануудые хүсэндэ хүргэхын түлөө ажалша хүн бүхэн эдэбхитэйгээр тэмсэхэ байна.

1968 он түсэбтэ табан жэлэй шиндхэхэ жэл болохо. Тиймэхэл ажалшадтай ажалай эдэбхи үүсхэл улам үргсөөр дэлгэржэ байһаные ойлоготой. Республикынмай түрүү предпринтинуудай, колхоз, совхозуудай коллективүүд, ажалай түрүүшүүл эрэхэ жэлэй түсэбээр мүнөөнөө худалжэ эхлэбэ. Нимэ мэдээсэлүүд үдэрһөө үдэртэ олошоржо байһаар. Промышленна предпринтинуудай коллективүүд үйлдэбрингөө ашаг үрье дээшлүүлнэ, колхоз, совхозуудай ажалшад манай үбэлжэлтэ эрхим хайнаар үнэргэхын, эрэхэ жэлэй баян урласын үндэһэ һуури байгуулхын түлөө тэмсэнэ.

Тийхэ зуураа хэрэглэгдэгшэ байһан арга боломжонуудаа дахин дахин шинэжэлэн тодорхойложо, үйлдэбриндөө ажалшанын тула бодомжолно. Эдэ арга боломжонууд хүсэл дүүрэн хэрэглэгдэбэ, ажалшанын амжалта бүри ехэ байха, табан жэлэйнгэ түсэбтэ дүүргэхэ талаар хэлһэн үгэдөө хүрэхэ, абанан уялгала дүүргэхэмнай лаб.

Октябрьин Революциин орден социалис мурьсөөнэй дүлтые улам үргсөөр бадаарахые урлана. Амжалта, жаргал хүсөөбди, нүхэр уншагшэ, шинин ажал хэрэгтэ, ажабуудалда. Улам баян дэлгэр, бүри хүсэ шадалтай болог лэ манай орон!

ОЙН НЭРЭМЖЭТЭ ГҮҮРТЭДЭ

Гартаа дүйтэй хүн гээд Алексей Машановые хэлсэдэг байха. Энэмнай Хориний аймагай Удын совхоздо арба гаран жэлдэ худалжэ, ходел магтаалтай ябана. Нүхэр Машанов үннэй механизатор юм. Мүнөө совхозонгоо мастерскойдө трактор заһабарилжа байна. Эндэ худалжэ байхадаа токар, слесарь мэргэжэлтэй болохой. Зураг дээрэ: А. Машанов.

ЖАБАРАЙ ЯНГИНААШЬЕ ҺАА...

Ирууные уһа нуураар баян нотаг юм гэжэ дэмь хэлсэдэгшэ. Илангала агаарай олгосоор нилээт һаа, зоний хэлсэхэ зүйгэй юм ха гэжэ ойлогот. «Гурбан ехэ Ирууна, гурбан Гурбан» тухай арадай домог, түүхэдэ дурдагдалан байдаг. Тэдэ Ируунада минил гушаад гаран бэришэ, харин гурбан зуугаад ехэ, бага нуур тоолодог.

Убэлэй шамаруун хүйтэндэ мал һүрэгөө хайнаар тэжэхэ, харуулаха, хүсэ таргынен, ашаг шамынь бууруулахгүй, тул азалгыне эрхимээр эмчидхэхэ, үхэл гарсада оруулахгүй—нимэ зорилгонуудые урдаа таяаад, малшалан айһан шадалаараа оролдожо байна. Малшалье али хэрэгтэй юмээрн—гэр байра, хубсана хунар, эдэе хоолоор, мүн соёл болоборлолой талааршые гүйсэд хангаха гэшэн баһал олоной анхаралда байдаг.

Хүлөө нотагай хүн зоний хэрэгтэмжэ хангадаг Буркопсовзай правленн колхоз, совхозуудай гүүртэ, ферма, отаранууд дээрэ хүлээжэ байдаг түрүү хаалинал, малшад, хонишодтой аюулууд, шэнэ жэлэй—1500 посылка бэлдэбэ. Тэрэнь соонь мүнөө үедэ худалдаа наймаанда хоомор гарадаг үбэлэй трикотаж хубсанаһан гол түлэб оролоно.

— Энэмнай республикын олон мянган малшадта ябуулахда үшөөл үсөөхөн псылка болон. Тэдэ хойшодоо хубариень ехэ болгожо малшадтай эригтые хангахадил, гэжэ Буркопсовзай правленнин түрүүлгшын орлогшо С. М. Важенон манай корреспондентдэ мэдүүлэбэ.

Манай корп. риядай республикын автомобильна транспортын предпринтинуудай хүтэлбэрлэгшэдэй, инженерно-техническэ худалмэрилэгшэдэй хабаадагатай хоёр үдэрэй семинар боложо үнгэрбэ. Тус семинарта 100 гаран хүн хабаадаа.

Ируунадал нотаг үгы. Илааганадал хужар үгы... Үнэхөөрөөшые Ирууныи нууруудай заһанан шапар хайнтай, амтагай мяхатай юм. Тэдэ урдаанда дуратай нэгэн заһанашаалад ла, лангай олзобори хэгдэдэгшэ бэлэй.

Имагтал Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай урда жэлнүүдтэ Ируунада заһананай завод эмпилхэгдэбэ һэн. Тэдэ табтад онуудай тэн болотор манай заводой олзонь доо бага байдаг һэн. Жэл бүри жингээтэ дүш-таби мянгад түгэ хэригшэ гарсада унадаг бэлэйбди. Юундэбэ гэхэдэ, заһану гурбалгын буюу ажалые улаан гараараа бүтээдэг байгаа бшуубди. Ирдаан соолохын тула метр хахалһаа үлүү зузаан мұльные саираар хинхэ амар хэрэг бэшэ һааб даа.

Заһанашад ажал хүнгэлэхэ хинхэ тула манай промышленности мұльһе соолохо ЛБ-2 гэжэ тухай машина бүтээдэг болоо. Тэдэ нимэ машина манай эилэхи нууруудай мұльһонэй «зан абарилда» таарахгүй байшоо.

Манай заһанашад И. Г. Баширов, В. И. Затуцкий гэгшэд ЛБ-2 гэжэ машинныи нарижуулан хайжаруулжа, богонихон сэт соо ямаршые зузаан мұльһе сооложо шадха механизм тэндэ тохлоо. Энэ ажалда тухай мүнган һомолдогдо бэшэ. Манай коллектив арга боломжобө хаража үзөөр, гурбан трактор худалдажа абанан байна. Эдэ тракторнуудта мұльһе соолохо механизм тодокхой.

Ойн байрай жэлдэ дэлгэрһэн социалис мурьсөөндэ Аргатын совхозтой түб нууриной фермын хаалинал эдэбхитэйгээр оролоо һэн. Тус фермые Боди Эбөөвич Очиров хэдэн жэлэй турнада хүтэлбэрлэхэ зуураа, хаалиналтаа хүндэтэй болоһон. Жэлдэ жэлдэ үнэн буринһөө тугал абажа, тусэбөөр хараалагдаланай зэргээр һу һаажа, алдар сууда хүртэжэ ялдаг.

Байшта оной эхлнхэ фермын малшад һу ехээр һаахын түлөө таб шадалаараа оролоо. Ойн хайндрэй урда тээ ажалай дунгүүдтэ гаргахадань, фермын коллектив түрүү һуури азылжа, совхозонгоо дирекци ба парткомой дамжуулгын Улаан тутта хүртөөд, «Октябрьин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ» гэгээн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо.

Фермын хаалинал жэлдэ үнэн буринһөө 1800 — 2000 килограмм һу һаагаа, Илалгала Дулма Лыгленова, Ханда Цыденова, Цырема Очирова, Дарима Очирова, Дарисо Арьяева гэгшэд мурьсөөндө шалгаранхай.

Тэжэл буйдуудлаг цех соо Бадма Шоботкин шатынхилэй онол арга шадамараар хэрэглэжэ, тэжэл буйдуула. Малда һайн шанартай үбһа, долоомо, силос аяруулгэнэ. Үнэн буринһөө сүүдхэхэ 6—7 литр һу һаажа, гүрэндэ түсэбтөө галуур арбаад машина һүн ябуулагдана.

Ойн нэрэмжэтэ фермын ажал урагшатай. Энэ жэлдэ эзнер үбэлжэлтэ хайнаар бэлдэнхэй, үбһа хулан бардам хүрэхэ. Ц. ЕМПИЛОВ. Баргажан.

ИВУЛЭЙ ПОНИН Москваһаа мэдээсэнэ Энергетигүүдэй һайндэр

Энергетигүүдтэ зориулагдалан байрай суглан декабриин 22-то Москвада болоо. Энээндэ хабаадагшад КПСС-эй ЦК-гай Политбюро хүндэтэ президумдэ һунгаба. СССР-эй Энергетикын министр П. С. Непорожний элндэхэл хээ.

Суглаанда хабаадагшад КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Верховно Советэй Президумдэ, СССР-эй Министруудэй Советдэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшгэ ехэ байртайгаар баталан абаба. (ТАСС). Хүн зонийе баярлуулха, жаргуулхын тула Худалдаа наймаанай, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха албанай, пассажирска транспортын ба хэлхэ хоолооной залуу худалмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна түрүүшын слейдой делегатууд улад зонийе хангагша совет индустрида дүрбөн тэгшэ мастернуудые олоор бэлдэхэ хүсэлтэйгээр декабриин 22-то сенциүүдээр таража хөөрлөө. Эндэ мэргэжэл мэргэжэлээрэ нүхэдэй уулзалга болоһон байна.

Орошодой ойрын шэнэ зорилго

МАГАДАН. (ТАСС). Холын хойто зүүнэй районуудай оро үсхэбэрилдэг түрүүшүүлэй областнууд хоорондын зүблөн Магаданда гурбан хоното үргэлжлөө. Россин Федерациин автономнот гурбан республикын, хоёр хизаарай, долоон областин, национальна дүрбэн округой түлөөлөгшэд 1966—1967 онуудайнгаа худалмэриин дүн сонслоод, түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые болоорһон урид дүүргэхын түлөө тэмсэлэй талаар бэлдүүлгэхэ ойрын шэнэ зорилгонуудые хараалаба. Зүблөн дээрэ эрдэмтэд болон мэргэжэлтэд, партийна ба ажахын худалмэрилэгшэд үгэ хэлэ, зоргой түрүү орошод дүй дүршэлөө хубаалаба.

Россин Федерациин Октябрьин Революциин орденээр шагнаһан тухай мэдээсэл ехэ байртайгаар утгадаба. Зүблөндэ хабаадагшад энэ ехэ шагнал хайрада харуулгон, табан жэлэйнгэ түсэбтэ болон зорилгонуудые бэлдэхэ урлалан РСФСР-эй бүхы орошодто хандаба. Зүблөнннн декабриин 21-дэ тараа.

ВЬЕТНАМ АРАДА ТАЛАРХАНАБДИ Тэмсэжэ байгаа вьетнам арадай ваналаа нэгдэлтэ митингүүд Советскэ Союзда боложо байна. Вьетнамдэ эсэргүү хэрэгтэ зэриг хэжэ байгша

ОН МОДОЁ ТУНМЭРӨӨ ХАМГААЛАЙ Гал гэшэ ой модоной уршгата дайсан юм. Ойн баялыгы гал түймэрһөө хамгаалха,

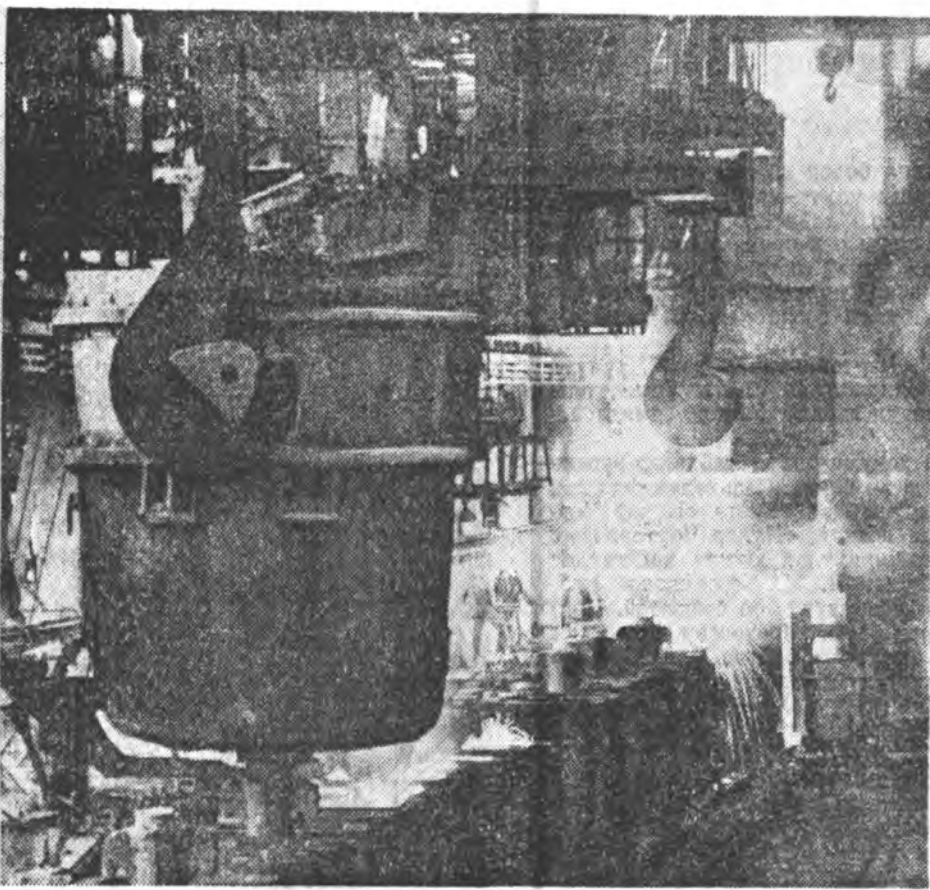
ХИЛЫН СААНАНАА БАТА НЭГЭДЭЛЭЙ, ХАНИ ХОЛБООНОЙ ОРШОН БАЙДАЛДА ВАРШАВА. (ТАСС). Европын социалис оронудай гададын хэрэгүүдэй министрүүдэй зүблөн энэ оной декабриин 19-һөө 21 хүртээр үргэлжлөө.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Ядерна таарамжтай политика баримта бөлүүлхын түлөө тэмсэхэ национальна комитет Вьетнамдэ хөмөрөө хакалан шиндхэхэ шэнэ программа дурдахаба. Энэ «Вьетнамда хабаатай политическэ асуудалые бүтэхэ руунь шиндхэхэ» гэжэ нэрлэгдэнэ.

Зогсоо баатай болоо НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Урда Вьетнамые сүлөөлжэ армян патриотууд «Далайн поезд» гэдэг американа ашаанай судные декабриин 22-то Сайгон мурын дээрэ элбэ сохё гэжэ Франс Пресс агентство Сайгонхо мэдээсэбэ. Энэ судна Сайгон арбад километр газарта шэнээсгээ.

Түрүү үзэл бодолтоной илалта БОГОТО. (ТАСС). Колумбийн правительство национальна политическэ ба нийтын эмпичүүдэй, дэлхэйн олонштын зүрһөө хайрадажа, шийдэбэри гаргаха байгшэ болоо. Хүнүүдые олоор хүрлэхэ үгэлһэн энэ үчлэ март соо барьдажа хосгодлан гэржэлшинуудай хойноһоо хиндэ ажал энэ шийдхэбэринг өнгөр болоулагдаба.

ТЭГШЭ ЭРХЭТЭЙШҮҮЛЭЙ ЭБ ХАНИ БҮЛЭ СОО

С. СТЕЦЕНКО.

Украины ССР-эй Верховно Советэй Президиумай түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо

Киевта, городской агзэн дэ тэг дун-ын гол магистральнуудайн—Кре-вский ба Шевченкин ногоон бульвар-ай—бэлшэрт Владимир Ильич Ле-нинэй шаянник байдаг. Тэрэнэй гра-виг шулуун табсанд: «Великорус-са украин пролетаридад нэгдэмэл муулга хэд лэ байгаа наа, сүлөөтэ Украина ТОГТООГДОЖО БОЛХО, нимэ нэгдэлгүйгөөр Украина сү-мэтэй бүхэ шадахагүй» гээн укр-аинец байхда үнэтэй, дурсаалтаа гэнүүд шилдэгдэнхэй.

Хаанта Россин дарлагдан, эрхэ үлөөгүй арадуудай нэгэн тушаа Юльшевичуудай партиин бөөлүүдэг политика Октябриин революциин бү-рү урда тээ манай агууха вождь ба агшын бэшээн эдэ үгэнүүдээр тоб-тооноор, тон тодоор найруулагдан байгаа. Украинин Совет Социалис Республикын тэгш эрхэтэ бусад республикануудай бүлэ дотор таби-нэй тушаа соо абажа гарахан зар-ые мүнөө шанжалэн үзэхэдөө коммунист партиингаа хүйтлөөрөөр худалмарин анги ба тарашаднын түхүн бүхэ эрхэтэнүүдтэ энэ поли-тике ходоодо бөөлүүдэг бай-ла, тэрэнэй ашаар Украина социалис, экономическа, культурна хүг-элдээ үзэхэдөөгүи хэ амжалта тулаа гэжэ бидэнэр харанабди.

Засаг тухай И. Гамарнигай элдэ-л хэснэй хүүдээр Киевий «Ар-внал» заводой худалмариншад декаб-рин 5-да (ноябриин 22-то) олон-жин дуугаар нигэжэ тогтоого: «Ви-нээр бүхэ Росси доторхи шин-ээр, Украинада Совет засаг бай-тулха, Советүүдэй Бүхэукраини эсэд зарлаха эрилтэ хэснэбди».

Александровско «Ауэрбах и К» үлэнтэй украин худалмариншад нимэ изолюция баталан абаа: «Пролета-рталдай ба үгнэтэй тарашаддай дура цэсэлы ёһонгоор лэ хамгаалга-лад ба мэдүүлэгшэ байхан орол-ые, украинские большевичүүд тушаа центральна ралын хардалга, гүрэл-ые буруушаанабди... Худалмариншад, аладууд болон тарашаддай депута-дуудай Советүүдтэ Украинадахи туй-лэй засагы үгэхэ эрилтэ бидэнэр хэ-рэнэбди».

Совет засаг тогтоохон тулха ук-раин арад хэсүү бэрхэ эрхэ байтал-а тэмсэхэ багтай болоһон байна. Советүүдэй Бүхэукраини I сөөдэ 1917 оной декабриин 11—12 (24—25)-то болохо, Украиние Советэй республика гэжэ сонсоһон байгаа. Хүүхэд анха түрүн бүрин эхэтэ, үүдэтэ украин гүрэн байгуулагдаа. Украинин Совет республикатай Совет Украинин нягта федеративна холбоо айгуулха тухай шийдхэбэри сөөтэ баталан абаа. 1922 ондо сонсохто-лон Совет Социалис Республиканууд-ий Сөмж байгуулаха замта тикхэдэ шөө нэгэ алхам холдэ хэн.

Сүдөөтэ арадуудай сөмж түрч-үлэньгэ үзэрүүдэнэ эхилэн байл-далай гал дүрэн соогуур шалгалта арижа гараа. Украин арайлай элон шадарта хүбүүд, басагад Октябриин өбсөтэ востани бэлдэхэлтэ ба үн-эргэлтэ хабалалан шонгөөр, орол, белорус, грузин худалмариншад та-машадтай хамта агууха Кобзарини газарые австро-герман интервен-түүдэнэ, доторой контрреволюциина амгаалга.

Ажастын амгалан байгуулалтын эдэ аха дүү арадуудай сөмж улам түгэжн бэхижэе. Магнитка, Днепр-

рэг, Фергатай канал, Стаднградтай тракторна завод барилгада олон үнд-өһө яһанай худалмариншад хабалда-даг байхан юм. Энэ хадаа манай үс-сэ шадалай ба халбаран хүжэлгэн үндэһэ нуури болоһон совет барилга-нууд байгаа. Тэдэниие СССР-эй бүхэ арадууд бөдхө.

В. И. Лениний байгуулан цагта нягта олоациональна социалис гүр-энэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу-эха дайнай жэлүүдтэ шэрүүн шанга шалгалта бариха гараа. Аюулай то-хөөлдөөд байхала аха дүү арадуудай сөмж таһаран үгы болохо гэжэ фа-шист удамаршад ханадаг байгаа. Энэ ханаашалган бүрин урагшагүйлөө. Арадуудай хани барисан байсэ шэнги бата бэхи байжа, гитлеровскэ сэрэгүүд тээниие мүргэжэ хосорон халган байна. Октябриин туйла-лануудые хамгаалгын тулгада бүхэ арадууд жасган бөдө.

Манай республика арадуудай аха дүүгэй бүлэ дотор ябажа, газар үн-анайнгаа бүрин бүтэн байлгыс, бээс даанхай байдалаа хамгаалаа, оорынгоо бүхэ газарые нэгдүүлэе, дайнай үедэ хандаран ажагыгаа богинохон болзор сөө нэгдээгээ, али бүхэ талаараа хүгжэн дэбнээ.

Мүнөө Украина эхээр хүжэнэн индустрият, хүдөө ажлын томо со-циалис үйлдэбэриятэй республика болохо. Бүхэсэргэ дэлхэйн газарай хахад процентбээ багыс ээлдэг, хүн зо-нойн 1,4 проценти ажалуудад Ук-раинин республика дэлхэй дээрэ аб-тадаг шэрэм, булад, трактор, саахар болон нүүрнэй 7—10 проценти-нэс гаргадаг байха юм. Революциин урда тээ жэлэй турша соо гарга-дагш шэнээн продукция мүнөө най-ман үдэрэй турша соо республика бүтээн гаргана. Республикын мүнөө-ний металлургическа заводууд хадаа бүтээсэ эхэтэй агрегадуудаар хандарган томо түгэлдэр хүсэтэ предпринимүүд болохо.

Республикын энергетика хүгжэн бэхижэе, үйлдэбэриин хэдэн зүүн шинэ халбаринууд бии болохо. Совет засагай тогтоһонһоо хойшо хүдөө ажалыда үндэһэн хэеэ хубил-далтанууд болохо. Украина хүгжэнги газар таралангай ба мал амжалтай республика болохо. Хүдөө ажлын үйлдэбэриин продукцияин нигэтэ хэмжээн, революциин урда тээхигтэй сасуулаб 2,7 дахин хэеэ болохо. Революциин урда тээ гектар бүрнөө 8—10 центнер ургаса абтадаг бай-гаа наа, нүүдэй жэлүүдтэ 20—21 центнер ороһоо таран хургадана. Революциин урда тээхи үеынхигтэй сасуулаб, бүхэ дээрэ мяхан 2,3, хүн—3,7 дахин, саахар 5,4 дахин хэеэр абтана.

Украинин науна ба культурын туйллануудаар бүхэ аха дүү ара-дуудтай хамта мүнөө бидэнэр өм-гөрхөнбди. Манай республикын амжал хэлэг зүүн хүн бүхэнэй 56-нини хүсэд ба хүсэд бэшэ дээрэ гү, али дунда эрдэмтэй. 1970 ондо Украинадахи мэргэжэлтэй тоо 4 миллион шахуу хүн болохо юм. Физикын, кибернетикын, ургамал-нуудай селекциин талаар украин эр-дэмтэйлэй зохёолнууд манай орондо, мүн хилин саанашы үргэнөөр мэдээ-жэ болоһон байха юм. Республика дотор 100 мянга шахуу научна хү-дэлмэрлэгшэд ажаллана.

Украинин науна ба культурын туйллануудаар бүхэ аха дүү ара-дуудтай хамта мүнөө бидэнэр өм-гөрхөнбди. Манай республикын амжал хэлэг зүүн хүн бүхэнэй 56-нини хүсэд ба хүсэд бэшэ дээрэ гү, али дунда эрдэмтэй. 1970 ондо Украинадахи мэргэжэлтэй тоо 4 миллион шахуу хүн болохо юм. Физикын, кибернетикын, ургамал-нуудай селекциин талаар украин эр-дэмтэйлэй зохёолнууд манай орондо, мүн хилин саанашы үргэнөөр мэдээ-жэ болоһон байха юм. Республика дотор 100 мянга шахуу научна хү-дэлмэрлэгшэд ажаллана.

Украинин науна ба культурын туйллануудаар бүхэ аха дүү ара-дуудтай хамта мүнөө бидэнэр өм-гөрхөнбди. Манай республикын амжал хэлэг зүүн хүн бүхэнэй 56-нини хүсэд ба хүсэд бэшэ дээрэ гү, али дунда эрдэмтэй. 1970 ондо Украинадахи мэргэжэлтэй тоо 4 миллион шахуу хүн болохо юм. Физикын, кибернетикын, ургамал-нуудай селекциин талаар украин эр-дэмтэйлэй зохёолнууд манай орондо, мүн хилин саанашы үргэнөөр мэдээ-жэ болоһон байха юм. Республика дотор 100 мянга шахуу научна хү-дэлмэрлэгшэд ажаллана.

Украинин науна ба культурын туйллануудаар бүхэ аха дүү ара-дуудтай хамта мүнөө бидэнэр өм-гөрхөнбди. Манай республикын амжал хэлэг зүүн хүн бүхэнэй 56-нини хүсэд ба хүсэд бэшэ дээрэ гү, али дунда эрдэмтэй. 1970 ондо Украинадахи мэргэжэлтэй тоо 4 миллион шахуу хүн болохо юм. Физикын, кибернетикын, ургамал-нуудай селекциин талаар украин эр-дэмтэйлэй зохёолнууд манай орондо, мүн хилин саанашы үргэнөөр мэдээ-жэ болоһон байха юм. Республика дотор 100 мянга шахуу научна хү-дэлмэрлэгшэд ажаллана.

РЕПОРТАЖ

ХҮНҮҮД БАЯСХАЛАН ХҮРГЭНЭ...

Юрын аад, хүнгэн бэшэ ажалтай эдэ хүнүүдые хубсааа оюудлаг эхэнэрнүүт мэдэхгүй шахуу ёһотой. Юуб гэхэлэ, захил хэгшэд эсхэгшэтэй ушараад лэ, саанань оёдол хэжэ нууһан, бүхэ-ли үдөрөөрө бүд дээрэ тонгойло-дон эхэнэрнүүдые харалтгүй хаш. Мастернуудай уран газар бүтээгдэһэн хубсаа, плати, костюм абажа, саб байса үмхэхэлөө, хүнэй ехэл оролдогтоор бэлэн бо-лоо юм байна гэжэ ойлгодог. Тин-гэдыше тааруу, гоё хубсааната хэн дурегүй байха.

...Улаан-Удын нэгэ гудамжа, Валентина Терешковагай нэрэм-жэтэ энэ үйлсөөр үдэшин сагта ябаа наатнай. «Ажалуудалай ком-бинат» гэхэн томо аржагар гар-шагтай, хоёр дахар гэр ербын харалдаха. Эндэл ажалша бэрхэ, уран гартай оёдолшод хүдэлдэг юм.

...Комбинатай хоёрдох дахар. Уужам харуул зал соо хүнүүд олон. Тэдэнэй үдэл басагадууд, гүлмэр хүбүүд. Нэгэ эхэнэр өрө-һоор пальтоого тайлажа, «Эсхэл-гын цех» гэжэ нэрэтэй таһалта руу ороно. Эсхэгша, залуу эхэнэр Татьяна Вороникова болон бо-лоһон плати асарала, тэрэ ербэн хүнтэээ хүшэгын саана ороно. Нэгэ хэды болоот, эрөөн гоё плати үмдөһөн эхэнэр тэндэһээ га-ралад, тэндэ байхан томо гэрэлэй урда эрьдэнэ. Нилдэй хаража шалгаланай хүүдэл:

— Зай, тааруу байна. Аба-хамни... гэжэ байртайгаар дүв-гарахлина.

— Хоёр хоноот эрэхэт. Бэлэн болоод байха... гэжэ эсхэгшэ ха-рсуулана.

— Хэн оёб платинетэй? — Софья Семеновнагай брх-гага.

Бэжэт эхэнэр ехэл хүхүүтэй гаража ошоно.

...Софья Семеновна... Улаан-Удын «Индпошив» нэгэдэлэй 10-дахи ательетэй түрүү оёдолшодой бригадын бригадир.

Зайн галлар ялархан таһалта соо шуугалтай. Оёдолшот машина-нуудай түргэн гүйлэ, эрөөн ма-вран элэб бүдүүдэй намжалана. Нэгэ буланда гүрбэн эхэнэр сү-дөөгүй, юмэ оёно, шэлэнэ, хэм-жэнэ. Түхэрээн сагаал шайрайт бүрэлд эхэнэрнэй боһиндээ саа-жа үгэнэ. Заха, хамсы нуулга-хадан туһална. Энэ хүнмай тү-рүү мастернуудай нэгэн, оёдолшот бригадын бригадир Софья Семеновна Сахирова гэжэл даа.

Софья Семеновна уран оёдол хэжэ ажилээр тиммэше үнч бо-лоһотой юм. Зургаан жэлэй саа-мда тээ оёдолшот машинин биш-энэ моорые эрьюулжэ эхилээ. Харин мүнөө «Индпошив» соохи түрүү мастернуудай нэгэн бо-лоһотой.

Мүнөө тэрэнэй хүтэлбэрилдэг бригадала оройлоот гүрбэнэн хүн (бригадиртаа). Нимэ үсөөхөнше

наа, үтгэһэн даабари саг соонь, эхэнхидээ болээрһоонь урид дүүр-галэг юм.

Бригадын гөшүүд оёһалынтоо ажал тухай олые хэлэнгүй. Үдэ мэдэгээр энэбхидэглэнэ.

Бригадир С. Сахирова: Ажал-най хүндшэг гөшөл даа. Бүхэ-ли үдөрөөрө бүд, зүү шагалажа һуухала, тиммэше амар бэшэ. Мүнөөнай хүнүүд һайн һуудат болоһоо. Тиммэһэ гоё. бөддээ тааруу хубсаа оюуные хүсэг-шэд ехэл олон. Захи ороһот бай-даг. Шадалаара болоһоти. Бри-гадмай оёһон нэгэшые хубса-н голголдотгүй. Эб жээн, үгээ һайн ойлгоһон хүнүүд юмшые бүтээхэ. (Оёжэ һууһан плати га-ртаа абана).

Өдөлшот Зинаида Гулева (оёдолшот машина байлгалд орхино): Манай ажалые хүнүүд абаһаар харалтгүй. Зүгөөр би-дэнэй оёһон, тааруу эхилд хубса-на хүнүүд үмдөөд абаһалаа, бйр-тай хүхүүн байг лэ гэжэ хүсэг-шэди. Софья Семеновна бэлэнэ олохон юмэнээ һургана. Зарим-даа ялалдажа байдалш хажуу-дан эрөөт. Залууханаар хэлэжэ, заажэ үгэнэ. Нимэ һэйн, зөөлхөн заабари хэлнэше түһатэй. Бри-гадмай һара бүхэнхигөө даа-барине 100—130 процент хо-до хүжтээг. Энэнтэ Софья Сем-еменовнагай габыаа ехэ.

Өдөлшот Валентина Суданова (үтгөдөжэ байһан плати үлгэ-нэ): Би юн гэжэ хэлэхэбди даа. Эгөөл харюусалтаттай, өрө худал-мари манай бригадала даалга-даг. Эхэгшэ Татьяна Вороник-оваманай бэрхэ. Эхэгшэн хубсаа-нини ёһоор һайн. Софья абтай тухай юн гэжэ хэлэхэ? Зина бүлтэнь хэлэжэ үгөө. Нимэ бригадиртай байхала, ямаршы даабари хүшэр бэшэ.

Улаан-Удын нэгэ гудамжа, Валентина Терешковагай нэрэм-жэтэ энэ үйлсөөр үдэшин сагта ябаа наатнай. «Ажалуудалай ком-бинат» гэхэн томо аржагар гар-шагтай, хоёр дахар гэр ербын харалдаха. Эндэл ажалша бэрхэ, уран гартай оёдолшод хүдэлдэг юм.

Украинин науна ба культурын туйллануудаар бүхэ аха дүү ара-дуудтай хамта мүнөө бидэнэр өм-гөрхөнбди. Манай республикын амжал хэлэг зүүн хүн бүхэнэй 56-нини хүсэд ба хүсэд бэшэ дээрэ гү, али дунда эрдэмтэй. 1970 ондо Украинадахи мэргэжэлтэй тоо 4 миллион шахуу хүн болохо юм.

Украинин науна ба культурын туйллануудаар бүхэ аха дүү ара-дуудтай хамта мүнөө бидэнэр өм-гөрхөнбди. Манай республикын амжал хэлэг зүүн хүн бүхэнэй 56-нини хүсэд ба хүсэд бэшэ дээрэ гү, али дунда эрдэмтэй. 1970 ондо Украинадахи мэргэжэлтэй тоо 4 миллион шахуу хүн болохо юм.

Украинин науна ба культурын туйллануудаар бүхэ аха дүү ара-дуудтай хамта мүнөө бидэнэр өм-гөрхөнбди. Манай республикын амжал хэлэг зүүн хүн бүхэнэй 56-нини хүсэд ба хүсэд бэшэ дээрэ гү, али дунда эрдэмтэй. 1970 ондо Украинадахи мэргэжэлтэй тоо 4 миллион шахуу хүн болохо юм.

Украинин науна ба культурын туйллануудаар бүхэ аха дүү ара-дуудтай хамта мүнөө бидэнэр өм-гөрхөнбди. Манай республикын амжал хэлэг зүүн хүн бүхэнэй 56-нини хүсэд ба хүсэд бэшэ дээрэ гү, али дунда эрдэмтэй. 1970 ондо Украинадахи мэргэжэлтэй тоо 4 миллион шахуу хүн болохо юм.

Украинин науна ба культурын туйллануудаар бүхэ аха дүү ара-дуудтай хамта мүнөө бидэнэр өм-гөрхөнбди. Манай республикын амжал хэлэг зүүн хүн бүхэнэй 56-нини хүсэд ба хүсэд бэшэ дээрэ гү, али дунда эрдэмтэй. 1970 ондо Украинадахи мэргэжэлтэй тоо 4 миллион шахуу хүн болохо юм.

Украинин науна ба культурын туйллануудаар бүхэ аха дүү ара-дуудтай хамта мүнөө бидэнэр өм-гөрхөнбди. Манай республикын амжал хэлэг зүүн хүн бүхэнэй 56-нини хүсэд ба хүсэд бэшэ дээрэ гү, али дунда эрдэмтэй. 1970 ондо Украинадахи мэргэжэлтэй тоо 4 миллион шахуу хүн болохо юм.

Украинин науна ба культурын туйллануудаар бүхэ аха дүү ара-дуудтай хамта мүнөө бидэнэр өм-гөрхөнбди. Манай республикын амжал хэлэг зүүн хүн бүхэнэй 56-нини хүсэд ба хүсэд бэшэ дээрэ гү, али дунда эрдэмтэй. 1970 ондо Украинадахи мэргэжэлтэй тоо 4 миллион шахуу хүн болохо юм.

Украинин науна ба культурын туйллануудаар бүхэ аха дүү ара-дуудтай хамта мүнөө бидэнэр өм-гөрхөнбди. Манай республикын амжал хэлэг зүүн хүн бүхэнэй 56-нини хүсэд ба хүсэд бэшэ дээрэ гү, али дунда эрдэмтэй. 1970 ондо Украинадахи мэргэжэлтэй тоо 4 миллион шахуу хүн болохо юм.

Улаан-Удын нэгэ гудамжа, Валентина Терешковагай нэрэм-жэтэ энэ үйлсөөр үдэшин сагта ябаа наатнай. «Ажалуудалай ком-бинат» гэхэн томо аржагар гар-шагтай, хоёр дахар гэр ербын харалдаха. Эндэл ажалша бэрхэ, уран гартай оёдолшод хүдэлдэг юм.

Украинин науна ба культурын туйллануудаар бүхэ аха дүү ара-дуудтай хамта мүнөө бидэнэр өм-гөрхөнбди. Манай республикын амжал хэлэг зүүн хүн бүхэнэй 56-нини хүсэд ба хүсэд бэшэ дээрэ гү, али дунда эрдэмтэй. 1970 ондо Украинадахи мэргэжэлтэй тоо 4 миллион шахуу хүн болохо юм.

Украинин науна ба культурын туйллануудаар бүхэ аха дүү ара-дуудтай хамта мүнөө бидэнэр өм-гөрхөнбди. Манай республикын амжал хэлэг зүүн хүн бүхэнэй 56-нини хүсэд ба хүсэд бэшэ дээрэ гү, али дунда эрдэмтэй. 1970 ондо Украинадахи мэргэжэлтэй тоо 4 миллион шахуу хүн болохо юм.

Украинин науна ба культурын туйллануудаар бүхэ аха дүү ара-дуудтай хамта мүнөө бидэнэр өм-гөрхөнбди. Манай республикын амжал хэлэг зүүн хүн бүхэнэй 56-нини хүсэд ба хүсэд бэшэ дээрэ гү, али дунда эрдэмтэй. 1970 ондо Украинадахи мэргэжэлтэй тоо 4 миллион шахуу хүн болохо юм.

Украинин науна ба культурын туйллануудаар бүхэ аха дүү ара-дуудтай хамта мүнөө бидэнэр өм-гөрхөнбди. Манай республикын амжал хэлэг зүүн хүн бүхэнэй 56-нини хүсэд ба хүсэд бэшэ дээрэ гү, али дунда эрдэмтэй. 1970 ондо Украинадахи мэргэжэлтэй тоо 4 миллион шахуу хүн болохо юм.

Украинин науна ба культурын туйллануудаар бүхэ аха дүү ара-дуудтай хамта мүнөө бидэнэр өм-гөрхөнбди. Манай республикын амжал хэлэг зүүн хүн бүхэнэй 56-нини хүсэд ба хүсэд бэшэ дээрэ гү, али дунда эрдэмтэй. 1970 ондо Украинадахи мэргэжэлтэй тоо 4 миллион шахуу хүн болохо юм.

Украинин науна ба культурын туйллануудаар бүхэ аха дүү ара-дуудтай хамта мүнөө бидэнэр өм-гөрхөнбди. Манай республикын амжал хэлэг зүүн хүн бүхэнэй 56-нини хүсэд ба хүсэд бэшэ дээрэ гү, али дунда эрдэмтэй. 1970 ондо Украинадахи мэргэжэлтэй тоо 4 миллион шахуу хүн болохо юм.

Украинин науна ба культурын туйллануудаар бүхэ аха дүү ара-дуудтай хамта мүнөө бидэнэр өм-гөрхөнбди. Манай республикын амжал хэлэг зүүн хүн бүхэнэй 56-нини хүсэд ба хүсэд бэшэ дээрэ гү, али дунда эрдэмтэй. 1970 ондо Украинадахи мэргэжэлтэй тоо 4 миллион шахуу хүн болохо юм.

Украинин науна ба культурын туйллануудаар бүхэ аха дүү ара-дуудтай хамта мүнөө бидэнэр өм-гөрхөнбди. Манай республикын амжал хэлэг зүүн хүн бүхэнэй 56-нини хүсэд ба хүсэд бэшэ дээрэ гү, али дунда эрдэмтэй. 1970 ондо Украинадахи мэргэжэлтэй тоо 4 миллион шахуу хүн болохо юм.

Украинин науна ба культурын туйллануудаар бүхэ аха дүү ара-дуудтай хамта мүнөө бидэнэр өм-гөрхөнбди. Манай республикын амжал хэлэг зүүн хүн бүхэнэй 56-нини хүсэд ба хүсэд бэшэ дээрэ гү, али дунда эрдэмтэй. 1970 ондо Украинадахи мэргэжэлтэй тоо 4 миллион шахуу хүн болохо юм.

Украинин науна ба культурын туйллануудаар бүхэ аха дүү ара-дуудтай хамта мүнөө бидэнэр өм-гөрхөнбди. Манай республикын амжал хэлэг зүүн хүн бүхэнэй 56-нини хүсэд ба хүсэд бэшэ дээрэ гү, али дунда эрдэмтэй. 1970 ондо Украинадахи мэргэжэлтэй тоо 4 миллион шахуу хүн болохо юм.

Украинин науна ба культурын туйллануудаар бүхэ аха дүү ара-дуудтай хамта мүнөө бидэнэр өм-гөрхөнбди. Манай республикын амжал хэлэг зүүн хүн бүхэнэй 56-нини хүсэд ба хүсэд бэшэ дээрэ гү, али дунда эрдэмтэй. 1970 ондо Украинадахи мэргэжэлтэй тоо 4 миллион шахуу хүн болохо юм.

ЗАПОРЖИ. «Запорожсталь» заводой маргенэй цех. Эндэхи бу-лад хайлуулгад амжалтатай ябажа байна. Тэдэнэр Совет заса-гай 50 жэлэй ойн хүндэлдэдэ бо-лоһон социалис мүрьсөөндэ илан гараа нэн. Мүнөө эндэхид табан жэлэй түсэбье болзорһоо урид дүүргэхын түлөө эмхидгэлдэн социалис мүрьсөөндэ оролсонхой. Булад хайлуулгад мүнөө түсэб-һөө гадур хэдэ мянган тонно бу-лад тушаагаа.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: хайлуулгын цехэй мастер Ф. Л. Куракалов. «Хүндэтэ металлург» гэхэн нэрэ зэргэ тэрэндэ олгогдонхой; марте-нэй цехтэ хайлуулгадан булад зюуэлдэгжэ байна.

ТАСС-ай фото.

Зэрлиг муухай ябуулануудые болуула

ХАНОЙ, декабриин 22. (ТАСС). Лаосой Арайлай сүдөөрлгын армиин Верховно командованиин түдөөлгө-шэ энэ оной декабриин 16-да мэд-дүгтэ хэлэ. Нео Лао Хак Сат пар-тиин хиналта доро байлаг, сүлөөлэг-дөн районуудта эсэргүүтээр амери-кан империалистуудай, тэрэндэ ту-һалагданай хэжэ байһан харата муухай ябуулануудыг арил мууд буруушаалаа. Эзэн тухай «Голос Патет-Лао» гэжэ радиогой дамжуу-лага үндэһэлэн ВИА агентство мэдээ-сэнэ.

Сүдөөлгөдөн районуудта эсэрг-үү ябуулануудые хэхэдэ американ империалистнууд «хоовтороо галла-ш» тактика хэрэглэнэ, энгэй хүн зоние зэрлиг муухайгаар бомбодо-но, хэлэн олон гэр бүлээрые хүсоор абаашажа, концентрационна лагерь-нуудта хаана.

США-гай империалистууд, тэдэн-дэ хүлэһиндэ Лаосой сүлөөлэгдэнэ-р районуудта эсэргүү зэрлиг муухай ябуулануудта дары болуулаха ёһо-той гэжэ мэдүүлгын түгэхэлдэ хө-лөдгөнэ.

Дагомейн шэнэ президент

КОТОНУ, декабриин 22. (ТАСС). Урбалтын нүүлээр гүрениие толгой-логшоор ба саг зуурин правительст-вье толгойлогшоор томилогдон майор Морис Куандет мүнөө саг зуу-рин правительстын премьер-мини-стрэй тушаалые даана, оборонин ми-нистрэй ба информацийн министрэй уялгануудые дүүргэлсэнэ.

Политическэ хэрэгээр хаалтада һуугшад сүлөөлөгдөбэ

КАРАКАС, декабриин 22. (ТАСС). Венесуэлын президент Рауль Леони-он дотор политическэ хэрэгээр хаалтада һууһан 460 гаран хүние сүлөөлхэ гэхэн шийдхэбэри гаргаа. 1962 ондо тинхэ үеин Венесуэлын президент Ромуло Бетанкурай засаг түрэд эсэргүүтээр Пуэрто-Кабельо ба Каруанно гөрөдүүдта болоһон востанинуудта хабаадагшад сүлөөлөг-дөн хүнүүдэй дунда бии.

Политическэ шалтаганаар хаал-

Һомо хэрэгсэлнүүдэй склад тэнэрбэ

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 22. (ТАСС). Сайгонһоо хойшоо 36 кило-метрэ оршодог Лайкхелэхи һомо хэр-гэгсэлнүүдэй складай тэнэрбэнэ

Японһоо корейшуудые КНДР-тэ бусалга

ТОКНО, декабриин 22. (ТАСС). Японой Шингата портһоо КНДР оро-нохо «Луктия» гэжэ совет пас-сажирска судна мүнөөдөр гараба. Япондо 20 гаран жэлэ байһанайн-гаа һүүлээр түрэл ороноо бусаха 250 корей эрхэтэд энэ суднада һуу-жа гараа.

1959 оной декабрьһаа эхилэн, хэсэсэней ёһоор түрүүшын булэг-хүнүүдэй КНДР ороһонһоо хойшо, «Луктия» 155 рейс хэвн байна. Япон колониализмын үелэ Японхо хүсөөр абаашадан корей үнлэһэ яһанай 80 мянга гаран хүн 8 жэлэй турша соо түрэл ороноо бусажа ша-рдаа.

Аллага худалга үргэлжлөөр

АММАН, декабриин 22. (ТАСС). Израилин сэргэй засагаархид аллага худалга ба хүсэдхэлмэ хар-гэрлэн, Иорданиян эзэмдэгдэн рай-онуудай газар дээрһээ араб хүн зо-нон наман гаргажал байрар. Ио-нтагаа урилгадхай асуудалануудай талаар правительственна комитетэй секретариатай мэдээсэһэнэй ёһоор,

Иемэндэхи байдал

КАИР, декабриин 22. (ТАСС). Иемэнэй Арабуудай Республикын зэбсэгтэ

Амаралтын ҮДЭРЭИ Хууданан

Г. ЧИМИТОВ.

ҮНЭГЭН ШОНО ХОЁР

(БАСНИ)

Орой намар байгаа даа. Онтон хадан халада. Үнэгэн Шонотой золгобо гэв. Үнэгэн зөвлөв элдэв шалтгаал: — Үүр, зай, хайн гүднэ? Үнэгэн хуулаа харалсаагүйнх... Үр хүүгэдний гэмгүй ааб даа? Үүс эдэгээр дутамаггүй аабаш? Үүс гэхээр... юрадоо, байса, Үнөхн баабай тоймогнал хажуулан, Үйлд хэрэгээ хэр абуулиа? Эндээ гэж хэлэхэд, үүхн, ишбо, Эгнэгд багатайд амтан даа. Зүгээр шийн юун гэжэ бодониш? — Зүб! гэжэ Шоно баталбал даа. — Суглаан наяр болохонь лэ. Сугтаа Бартахин шүүжлээ, — Гэж хэлээд, Үнэгэн Гэтээд Шоны байгаа хэн. Балд уншье болонгүй Бартаа хүйнэн арьсада Барандаа этэй сугаржа, Гаабгайн тоосоо шагнаа. Дараан ахалагша даргингаа Даамай ажал тухайда Амитад олоноо баахдаа, Үнэгэнтэй хэлсэн ёноороо Үнөхн Шоно олоо Үнэлэг бабаргаа үргэжэ, Үг хэлэхээ бодоо: — Бартаа бирангагүй үбгөрөө. Хүнгэн, түргэн залуу Хүтэлбэрилэгшэнтэй байбал, Оймнай амтандай байдал Олоо хайраар хөгжжэ хэл. Энэ миний ханамжые Эндэ эмжээ ангууд бин. Хүр-хүрөөр мүнөө Хүндэ эхэтэ Үнэгэнтэй

Хүүр хэлэхье шагнаа, — Гэжэ Шоно дуугараад, Гэдэргэ ошобол нуурдаа. Яг заагдахан Үнэгэнтэй шарай Яаха аргагүй улайшалай. Шарбадаг хүлээ, бамбалзуулаар, Шонтогор хушуугаа мушхалзуулаар Үнэгэн гүнгөөр эндэрт гараба, Үргэн суглаанадые адаглан хараба. — Хари эндэ Шонын хэлээшэ Хайшаахан удхатай юм гэжээ? Үргэн олоной дэмжээ байбал, Үнэгэн гээ наа, гэхээр, Бултадаа таанадай дуугай хуубал, Буруун болодо үзэхөөр Ваабгай дарга үнэхөөрөө Бамбайжа эхээр үбгөрөө Гэжэ Шонын хэлээшэ наа, Гэмгүйл, тулгатайл ноён даа. Юун гээх юм даа — Юрэдөө эндээ шиндхэгтэй хэлсээжэ, Алд ямархан юм даа — Алдажан дуугаража болохоб, — гэжээ Альбан мэхэшэ зангаа Аргага Үнэгэн гаргаа, Зэргээжэ хуунаа Шоно ухаа алдажа, Зэбүүрхэн эхээр сугалдаба, Хүүхынгээ үнэ үрэлтгэбэше, Хүрса шүдөө ирэйлгэбэше, Үнэгэнтэй үгөөр амь гараһиндаа, Өөрыгөө зэмэлжэ нүүгаа хан даа. Хүнэй араар хэрэгээ абуудга, Хүнэй гараар могой адуудга, Үг хэлэхэдээн мэлшэхэнээр дуугардаг Үнэгэн мэхэтэй хүнүүд дайралдадаг.

БААГАРАЙ НЭРЭ МҮНХЭ

«Дайсадай 25 танк, 15 бронемашина болон ябаган сэрэгэй урдаа 25 гвардеец тэмсэн бодобо. 3 часнаа үлүү саг соо үргэлжлэн байлдаанда хорин гвардеец хойно хойноо баатарлигаар унаба. Гэбэше дайсадай нэгэше танк сүмэрэн орожо шадаагүй. Эдэ баатарлигаар унахан сэрэгшэдэй дунда манай нутагай хуурун бин». Советскэ Союзай Герой И. М. Чертенковий дурсаал мүнхэлэн эдэ үгшүүд Улаан-Удэ станцидахи улаан булан соохи самбар дээрэ алтаар бэшээтэй.

Манай оройной зүг бүхэнөө И. М. Чертенковы мэдэхэ хүнүүд түмэр замтай станцин коллективтэ һонирхолтой бэшгүүдые эльгээн, И. М. Чертенков 1942 оной январь һарада Улаан Арцида алба хэхээр манай хотоноо мордоо хэн.

И. М. Чертенковто хабаагай бүхн документүүд дабхагар зураан хабтахан соо шарин нягтаар хадагалагдажа байна. Сэдхэлээ худалтан ирэнэби. Улаан саг соо дарагдажа хуушархан анкетэ «Нухэр Чертенковы перронеи шалгагшаар ажалда абаха», «Нухэр Чертенковы вагонудые холбогшо болгохо», «пассажируудай юумэ хадагалдаг камерын ахалагшаар томилхо». Эдэ бүгэдэ И. М. Чертенковой ажаллай намтар болохо үгшүүд тэрэ үеын приказууд соо бэшээтэй. Цэгэ нимэ бэшгэ манай анхараал татана. Тэрэ бэшгэ Московскэ областини Серпухов хотын Занарска фабрикада ажаллажа байдаг И. И. Ивалев гэшлэнэ эрээ хэн. Тэрэнь нимэ үгшүүдээр эхилнэ:

«Би Тарановка станци шадар болон хатуу шага тулалдаа нөөдөрөө харааб. Дивизион фоторепортер байһан тула баатарлигаар унахан эдэ герой-гвардеецудые хайн мэдэхэ нэм. Тэдэнэй дунда таныше нутагай габылата хуурун байлсаа хэн».

Ушөө нэгэ бэшгэ! Харьковскэ областини Эмевскэ районий Тарановка станцин түүхын музей эрхилэгшэ С. П. Бабенко илгэжэ бэшгэ: «25 гвардеецэй фашис сэрэгүүдтэй тулалдахан газарта түүхын музей эмхидхэбди. Музейдэмнай танай нутагай алдарт хуурун И. М. Чертенковий дүр зураг бин. Хэрбээ аргын байбал, энэ хуудэ хабаатай үнөө ондоо документүүдые эльгээхметнай эхэтэ гүйнэби».

Геройн габыла мүнхэлэгдөө гү? З-дахн рангын капитан К. И. ПРОХАТСКНИН. Хуудануудые дүмүүхэнээр «ашаан ирэнэби. Хуушаржа шарлад гэһн гэгтэнүүд. «Правда Эмевскины» газетын хууданан дээрэ: «Геройнуудай дурсаал мүнхэ» гэһн гаршаг доро 25 гвардеецэй баатаршала тухай статья толилогдонхой.

«На страже Заполярья» газетэ ушхахада: «Табан үдэрэй шуната тулалдаанда гвардини лейтенант И. И. Широниной вавод гайхамшаг баатаршала харуулаа. Энэ вавод эгээл түрүүн дайсанай социлто бие тэрэ рээ даяа абаа».

1965 оной майн 3-да Тарановка станцида баатаршала гаргаһан 20 гвардеецтэ дурсаалаа хүшөө байрай оршон байлдаа нэгдэбэ. Эндэ И. М. Чертенковий хуурун Николай байлсаа. Тэрэ мучоо Курскэ областтэ ажаллуна. Улаан-Удын гордской Советэй гүйлгэхэ комитет выкаллай байшингай ханада дурсаалай самбар табижа гэһн шиндхэри гаргад. Тэрэнь дээрэнь: «Советскэ Союзай Герой И. М. Чертенков элдэ ажаллаа» гэжэ бэшээтэй юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тарановка хуурунине сүлөөлхын түлөө ама наһана үгэһэн 20 герой гвардеецэй хуур дээрэ табин дурсахатай хүшөө.

Д. БИМБАЕВ.

ШЭНЭ ЖЭЛ БОЛОТОР —ДОЛООН ХОНОГ

Шэнэ жэлэй ёлко бодхожо байна.

К. ДУЛЬБЕЕВЭЙ зураг.

Гэрэй эзэн эхэнэрнүүдэй анхаралда

ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ СТОЛ ДЭЭРЭ ЮУ ТАБИХАБ?

Олон ишын эдэ хоолой зүйлүүдые зохиромой бэлдээд, буйлуудад, хайндэрэй стол дээрэ дээгэн табижа, гэрэй эзэн эхэнэр бүхэн айлшдаа хүндэлхэ, найрлуулха дуратай байха.

«Иймэ амтатай хайн эдэ хоол бэлдэһэн уран, элбэг гартай гэрэй эзэн эхэнэрэй түлөө духарья барья» гэжэ айлшадай амаршалхада, хэн эхэнэрэй зүрхэ сэдхэл омог баяраар сохилохгүйб даа. Хэнише мэдэхээр буряад зон эхэнхидээ бууза, хуушуур, пельмень, гэдэхэтэй мяхан, бүхэли мяхан гэхэ мэтээр айлшдаа хүндэлдэг гэшэ. Тээд тэрэнэй хажуугаар элдэб овоц, загаһан гэхэ мэтэ зүйлүүдээр амтатай эдэ бэлдэжэ болоно.

БАРХАЯГАЙ САЛАТ. Хэрбээ намартаа харьяага түүжэ даһалхан байгаа наа, тэрэнэ хайса угаагад, халыһагай хартааха холонго шанаха ёһотой. Хартааха харьяага хоёрто болгожо абаад, тэбхэрхэнүүдээр хэршээжэ, үнөө хэршээһэн һонгино холбод, бутлыгень нэгэ амбаргада хэжэ, дээрхэнэнь ургамалай тоһоор амтаруулха хэрэгтэй.

ЗАГАЬАНАЙ БЛЮДЭ. Сурхай загаһанай хашраа сөөрлээд, арһынь эхэндоор хуулаха, бүхэ иһынь мяханһаань халгааха. Удаань тэрэнэ

ниха хэршээд машинада хоёр дахин хэжэ үйрүүлээд, дээрнэ даһа, перец, тахягай үндэгэнэй шарые абажа хээд, үшөө һү хэлээд худхаха байна. Һүүдлэнь тэрэнэ хэдэн хэжэ болгожо ололоод, загаһанайгаа үнөөхн арһанда орёжо, халчун ундаа шанаха. Бэлэн болохоорнь абажа хэршээд, табгэ соогур табиха юм.

МАРИНАД. Морхооб, һонгино нарһанхуудээр хэршээд, сковорода соо хэжэ тоһондо шарана. Тэрэнэ томат болон загаһа гү, али мяха шанһан шүлэн соо хээд, 30 минута бусалтана. Һүүдлэнь тэрэнэдэ лавроо наһана, перец, даһа, укүсэ холонго дахин бусалтана. Тэрэ маринада болон мяхан гү, али загаһан дээрэ хэжэ, стол дээрэ табидаг.

МЯХАНАЙ САЛАТ. Халыһатайнь болгоһон хартааха, үгэрсэ, шанһан үндэгэ, мяха (үхэрэй, хойной) абажа, бутлыгень тэбхэрхэнүүдээр хэршээжэ. Тэрэнэ хамталжа, ногоон горохохонүүдые дээрнэ хэлээд, зөөхэй гү, али тухсай соогур амтаруулжа, табгэ соо обойтоһон хээд, дээгүүрнэ үндэгэ, мяхаар гоёохо байна.

Эндэ хайндэрэй стол дээрнэ эдэ бэлдэхэ хэдэн үсөөхэн арганүүдые дурдабади.

Е. РУПЕКО,
Улаан-Удын столовонуудай трестын инспектор.

Ангуушанай зүргөөр

„БЭРХЭ ХҮНИИЕ АН УГТАХА“...

Хойто-Байгалай суута дууртай эхэнэрэй энээ-ангууша эхэнэр Мария хэн садныше мин хойто-Петровна Урончина «Холлодо» тосхойно дур-лани модо газарта оршо-дон фермэдэ ажалладаг. Тишээ үгөө бүри гэш-хэлжэ абаха. Агнуурида эрхээдэ болохо.

Иайхан нэгэ үгөө-дээр Мария Петровна ажалдаа ошожо абаха дуураа, хоёр хайхан хара булаа барья. «Бэрхэ» хүниие ан угтахэ» гэш-шэл ишээ ха юм даа.

Л. СЕМЕНОВ.

БАЯН ГАНЗАГА

Баутын тайгада энэ жэл хэрмэн айхабтар олон дайралдана. «Заветы Ильича» колхозтой гүшүүн Бадма Бадмаев амаралтынгаа үедэ 1600 хэрмэ баржа тусаага. Маловска участогай худалдэришэн Максим Смирнов үдэртөө 65—70 хэрмэ олоборилжо, бүхэдөө 700 гаранине худалдаһан байна. Манай «Зверопромхозой» агнуушан Василий Балаганский 900 гаран хэрмэ барья. Мүнөө үедэ ай-магай бэлдэхэлэй пунктад 130 мянган хэрмэнэй арһан орохой. Энэ-най педондояһыноо хоёр дахин шахуу олон болоно.

Д. ДАРМАЕВ. Баутын «Зверопромхозой» директор.

Ушөөнэй болоом час хахад. Бала эрээ салан бордоһоно. Буура-ла дуулахан балсаган соогоо хо-ноһон ануушаад бүхн юмжээ т-хээржэ дүрүрэнхэй, нохойнуудай нута табижа, хоёр тэниэ агни-хаяа сарабижа.

Би түрүүшынхээ тайгаа ерһэн хадан эзэн үнэйи, дүршлэйи ануушан Дашатай суг сарабаб. Үбдэгтэ хүрээг сана үмбэжэ зүрэг татан, Халзан-Жодоогой баруун-хойто хүнхэр тээшэ зарл-гүхэн гэхшээлээбди.

— Булаган гэһэнэйи үлөөгүүр эртэ, үдэһэ оройшоо гүдээг аны-тан байха,—гээд, нүхэрн үнүүл-нэ үдэрэ амаржа нууца зураа на-цаа хөөржэ оробо. Үдэртөө бур-тад, шидээ газарта байрладаг юм. Гэххидээ хэрмэ, хүлэанаа, шүбү шонхор баржа эйдээг амтанан.

Тигээжэ һууртарнай ханан даа холонго нохой хусахада эгбэ. Дашатай түрүүшээд гэхшээлээ. Но-хойн дуун ойртожо байна.

— Энэһи хэрмэндэ хуана гэжэ,—гээд нүхэрн нам руугаа эрбээ.—Булаганшын ондохо-ноор хусаха байха даа, дуулахшан.

Ошон гэһэнэйи нэгэ томо хү-ним дэргэдэ сагаан нохойнай боорожо байба. Тайгын модоной үндэршэ гэһэнэй олиггүй. Хүний хажуугаар хүлэн мэтэ гүлдэгэр хондооб нарһанууд жэрлэдэн. Ходо ойро боложо байдаг өмөө шэртэнэбди. Харсадаха юмэн үсэ.

— Модого тоншохо болобди даа,—гээд нүхэрн дурахаба. Буура хажуудахи модондо т-хүүлээд, хүзээ үрэгшээһөө мул-тажа, модоной холтоно алыга-най эгээрэ зулаад, хүхынгөө үн-сээр нэгэ буулабаб, хоёрдохоо сохилбоб. Модоной салан дээр-һэмн адхаржа мэдээ, өндөө харахын арагуй.

— Байса, байса, тэрэ дээрэ н-ца нүхэрн хүдэлэ, хэрмэн байна. Толгойхонинь тоншооһуудэ дуу-лжэ болохо,—гээд, «Белжэ» буу-лагингаа бага һомоор бууцажар-жа.

Хэрманые дээрхээ инажа эр-бэ.

— Нохойдо бү бажуулаа, аба! —гээд нүхэрн захирба.

Нохойтой үрилдажа ябажа хэр-мэ абаад, Дашадаа харбайнаб. Тэрэни дүрбэн хүмшөө хутага-ра тайржа, нохойгоо «урма-шүүлба». Агнуушин дүршлэ хайн мэдэхэ болоһон нохой хажуу-һаань халһан хэрмэнэй хүлүүдые газарта хэрмэнэй саб шүүрэн абаха юм. Түрүүшынхээ хэрмэ үр-гэбшээдөө үлөөг, саанаа гэһэнэй н-сэбди.

Хадын оройдоо бүтээжэ ябах-дэмнай билэнай мур дайрала-ба даа. Дашатай талһанайгаа зүүрээр билэнай муртай гэгчү төлөһөн хадхаад үзэнэ. Хүдэл-нөһөнө үзүүрээр доогшурн үрөөд абана.

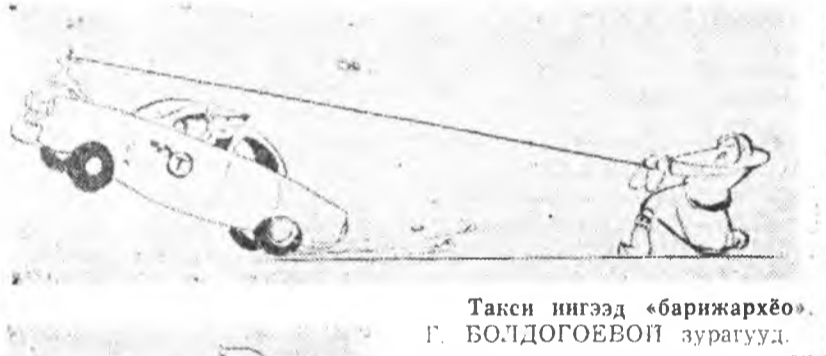
— Шэнэ мур байна,—гээжэ ш-нэглэб.—Шэнэ мур хадаа! шүгээ, саһаниншын бутаржа байна гэшэ,—гээб.

Мур ишээжээ байтарнай но-хойнай үсэ болоһоб. 15 мину-та тухай хусахынь түлээжэ бай-гаад, нохойгоо мур бэдэржэ ор-лобди. Харан гэһэнэйи сагаан нохойнай булаган мурөөр гүй-шлэн байба.

Нохойгоо мурөөр час тухай яһанабди. Агнуурида дүршөөгү-хүндэ нилээд түбэтэйшээ ян-затай. Хэды ехэ бутаргатай газара-гүйһэн байшоо. Уна рууше хүл-ээд абанабди, боохын эрэгэ бүдүүн үнүүл дээгүүрше гара-набди. Тигээжэ ябатарнай нохойн хусаха дууладаба. Нохойше гэ-жээ ганиржа байжа хусана.

— Зай, энэһи томо юмжэ мо-

ШОГ ЁГТО ЗУРАГУУД

Тавен ингээд «баржархё». Г. БОЛДОГОВЕОН зурагууд.

ДУУДАХАН, ДУУДААГУЙ ЖЭЖЭ НОНИН

◆ Гималайн үнээр хадануудта түгээжэ Зүүн Индин Черрапунджи гэжэ газарта дэлхэй дээрэ гэгээ эхэ дунда эргээр 12660 миллиметр бо-роо, шинэ ноёнто ороног. Хэрбээ т-рлэй гол сөрхондо орожо ошоогүй, бооһоо ишээгүүр наа, тэрэ баай газар ойдоо 12,6 метр гүнээг үнээр хушдаха хэн.

◆ Дэлхэй дээрэ гэгээ хуурын газар Суданай республикын Вади-Халфа би Чилин Атакама элэн губи боло-но. Сүлжэ элэн губида жэлдээ 1 миллиметр шинэ ноёнто ороног наань. Вади-Халфата гурбан жэл соо тэди шынэе шигэ үнана.

◆ Африкын Ливи гэжэ газарай Триполи һуурин шадар дэлхэй дээрэ гэгээ эхэ халуун болодог. Тэндэ юмжээг хүдэртэ 5н градус халуун байдаг юм.

◆ Дэлхэй дээрэ гэгээ эхэ, 88,3 гра-мис хүйтэн Антарктидын «Восток» танинда 1960 ондо болоһон байна.

◆ Виктори гэжэ газарта дэлхэй дээрэ гэгээ хүсэтэй һахн шүүрэн болодог. Тэрэнь бүхэл жэлдээ үрэг-лэжээ, эхээр шагдахадая секундэ соо 80 метр хүсэтэйгээр үлээдэ.

«Наука и жизнь» журнаһаа абтаба.

Петух: — Энэ үндэгнөө хоёр да-хин томо үндэгэ ходо үгээжэ байхадни гэжэ би үгээе үгөө хэн.

Гурбуулан һуугаад архидахадаа...

Баруун Хударын (Кабанск) оньһон үгэнүүд

1. Баарша үгы наба.
2. Буурша үгы бозо.
3. Эдэн эзэ танихгүй.
4. Эрбэ һүүлээ танихгүй.
5. Эрбэн айлшан хариха.
6. Эрбэн айлшан хариха.
7. Эрбэн айлшан хариха.
8. Эрбэн айлшан хариха.
9. Эрбэн айлшан хариха.
10. Эрбэн айлшан хариха.

СҮҮДЭЙ ЗАЛЪАА

ТЭРЭ ҮДЭШЭ Таловкын (Ка-банск) заводто хүдэлдэг залуу-шуудай хамтын байра соо хонгоё хайхан дуу, хүтжэм эрэлжэ, баса-гад элдэб хатар, вальс, фокстрот гэхэ матые наадана, айхабтар хү-юун сэнгэйи байгаа хэн. Энэнь гайхалгүй ааб даа. Залуушуудай байһан газарта хээдээшье хүюун аугаа, дуу наадан таһалдадггүй ха юм.

Тэдэнэй дунда үндэршг бөгтэй, урин эохид шарайтай залуухан хүбүүн илагыаа хонгоё хайха-наар дуудлажа, элдэб наада эмхид-хэн, бултанай анхараал татана. Энэһиной заводтой түрүү хүдэлмэ-ршээдэй нэгэн, уран хайханай са-

ЗЭМЭЭЭ АМСАБА

модетельностьдэ эдэбхитэй ээр хабададаг, миллицэтэ тулалха аа-дай дружинын гүшүүн, 18 наһатай комсомол хүбүүн Борис Королев байгаа.

Хүюун нааданай түлэг дунда гэгтэ хажар муухай, хотгуу гал-зуу хашараан, хараал шэрээл дуудлаад, үсүү сэлнхэй, үнөө арбайлганан хүн тэндэ байһан ба-сагадые хаха бутарган хүлүүлбэ. Энэ хүн хааншыне хүдэлдэггүй, залуу зайгуул, арһинша хүлгэн «ажэ суутай» 23 наһатай Насников гэгтэ байгаа. Насников оройноо лэ хүн бүхэниие үнээржэ, аман-дай дружингөөр хараана, басага-дые баһажа, доомжолоо эхилбэ. Тишээнь Борис Королев тэрэ-ниие газар тухайн гаргаа. Энэ һамбаанда Насников үбэр соо-һоо хутага гаргад. Королевые хоёр дахин хадхажа, ехэ хүнөө шархатуулаа. Уданышгүй Коро-лев наһа бараһан байна.

Һаяшаг Бурядай АССР-эй Вер-ховно сүд хүнэй ама наһанда хо-ро хүрэнгэй гэмтэн Насниковай хэр-гэжэ хаража үзөөд, тэрэниие 15 жэлээр түрмэдэ хааха, үшөө табан жэлдэ ямаршы эрхгүйгөөр холы сүлээгээдэ аюулаха шиндхэбэр гаргаа. Энэ шиндхэбэрине Кабан-скын аймгай Таловка тосхойной зон ханангаар угтаба.

К. ПАВЛОВ,
Бурядай АССР-эй Верховно сүүдэй гэшүүн.

ПРАВДА БҮРЯТИИ
Мүвөөдэрэй номерто:

Нэгдэхэ хуудандаа: Совет Ук-раины 50 жэлэй ойдо зорюула-даһай материалууд: КПСС-эй ЦК-гай Генерална секретарь Л. И. Брежневэй элидхэлбээ. Украинуй КП-тэй ЦК-гай секре-тарь П. Е. Шелестын элидхэлбээ.

Хоёрдох хуудандаа: Түхэнэй аймгай, Улаан-Удын Советскэ районнуудай партианна конференци-нүүд тухай материал.

Гурбадах хуудандаа: «Мээдэ» амар, үдбэн аба Бетховен!» гэгжэ Ю. Игуменовай очерк. К. Карын-шевай зурагал. «Бумбэрсэг дэлхэй —хүнүүдэй аһаууудад юртэжэ» гэгжэн рубрика доро ТАСС-ай ма-териал.

Дүрбэдхэн хуудандаа: халин саанһаа ерһэн телеграмнууд. Нутаг нутагай һонин «Хүтэй үбэл дуулана» гэгжэн Ф. Леонь, А. Митковн гэгшээдэй фельетон. Соһосхолнууд.

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМАЕВ.

Б. ГЫЛЫКОВ
Сэлэнгийн аймгай.
Хамар дабаан.

И-03625.
Жак. № 1172.